

70-річчя члена кореспондента НАН України М.О. ШУЛЬГИ

Микола Олександрович Шульга народився 29 вересня 1943 р. у с. Лисе Краснодонського району Луганської області в сім'ї службовця. У 1969 р. закінчив історичний факультет Ростовського держуніверситету. Упродовж 1969–1970 рр. був відповідальним секретарем Ростовського відділення Всесоюзного товариства охорони пам'яток історії та культури. Згодом працював асистентом кафедри філософії Луганського педінституту. У 1972–1975 рр. — аспірант, а в 1975–1980 рр. — науковий співробітник відділу соціальної психології Інституту філософії АН УРСР. Протягом 1980–1990 рр. працював у відділі міжнародних відносин ЦК КПУ, пройшовши кар'єрний шлях від інструктора до завідувача. Нині М.О. Шульга — заступник директора Інституту соціології НАН України. У 1976 р. він захистив кандидатську, а в 1993 р. — докторську дисертацію, у 2002 р. здобув учене звання професора. У 2012 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України. Микола Олександрович обіймав посаду міністра у справах національностей, міграції та культів (1994–1995), був народним депутатом України (1990–1994 і 2002–2006).

Наукові інтереси М.О. Шульги охоплюють широке проблемне поле, зокрема етносоціо-

логію, соціологію міграції, соціологію особистості та соціологію політики. Він виконав значну кількість теоретичних і емпіричних, фундаментальних і прикладних соціологічних досліджень, багато з яких виходять за межі суто соціологічної науки й торкаються актуальної тематики суміжних із соціологією галузей суспільствознавства: політології, етнології, соціальної психології.

Він розробив концепцію процесу етнізації особистості, запропонував методи виявлення рівнів етнічної компетентності, вперше у вітчизняній літературі розглянув явища етнічної маргінальності й етнічного конформізму. Свої теоретичні знання в галузі етносоціології Микола Олександрович застосував під час написання законів про права етнічних, культурних і мовних груп. М.О. Шульга провів широкомасштабне дослідження міграційних процесів в Україні, що розгорнулися після проголошення незалежності, проаналізував новітню етносоціальну структуру українського суспільства, що склалася після кількох міграційних хвиль у 90-ті роки ХХ ст., окреслив шляхи оптимізації міграційних процесів у країні. Він є одним з авторів проекту концепції міграційної політики України.

Публікації М.О. Шульги розкривають теоретичні й методологічні засади пізнання соціальної реальності в її глибинних протиріччях і тим самим сприяють вирішенню гострих соціальних проблем, поліпшенню соціальної ситуації в країні. Найбільш яскраві особливості творчості Миколи Олександровича виявилися в процесі реалізації багаторічного моніторингового соціологічного проекту «Українське суспільство».

Дослідницькі зусилля М.О. Шульги спрямовані насамперед на встановлення механізмів розвитку сучасного українського суспільства. Проаналізовано глибинні зміни в його соціальній структурі, перетворення в

соціально-політичних, економічних, соціокультурних відносинах, суспільні настрої й поведінку різних соціальних груп. Соціологічні «діагнози», які Микола Олександрович ставить суспільству, виступають надійною основою для довгострокових соціально-економічних прогнозів, державних програм і проектів розвитку країни й оптимальних управлінських рішень.

Низка фундаментальних праць М.О. Шульги, зокрема монографії «Метаморфози українського суспільства», «Великое переселение народов», «Дрейф на обочину» та ін., стали помітною подією в науковому житті країни. Вони присвячені проблемам трансформації українського суспільства, стилю життя різних соціальних груп, етнічної самоідентифікації особистості, соціальної маргіналізації, подолання кризових явищ у суспільному житті тощо. Микола Олександрович став ініціатором нових напрямів соціологічного теоретизування, розроблення і вдосконалення понятійного апарату соціології, що забезпечує краще й точніше розуміння сучасного стану суспільства.

М.О. Шульга — автор більш як 370 наукових робіт, серед яких 6 індивідуальних і по-

над 40 колективних монографій, науковий редактор більш ніж 25 досліджень, член редколегій низки соціологічних видань. Його праці виходили друком в Ізраїлі, Німеччині, Росії, США, Угорщині, Фінляндії, Чехії.

Під керівництвом Миколи Олександровича підготовлено 6 докторів і 6 кандидатів наук. Він — заступник голови експертної ради з філософських, соціологічних та політичних наук МОН України та спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті соціології НАН України. Протягом десяти років М.О. Шульга виконував обов'язки заступника академіка-секретаря Відділення історії, філософії та права НАН України. Нині він входить до складу Конституційної Асамблеї України, Громадської гуманітарної ради при Президентові України та Громадської експертно-консультативної ради при МВС України.

Наукова спільнота, колеги, учні, друзі сердечно вітають Миколу Олександровича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, довгих років життя, добробуту, невичерпної енергії для втілення нових творчих задумів і наснаги для подальшої роботи на благо України.